

کارآفرینی چیست؟ و کارآفرین کیست؟

شومپیتر را پدر عمل کارآفرینی خوانده اند. به هر حال از نظر شومپیتر، نوآوری عامل اساسی توسعه اقتصادی است و سبب می شود تا با ایجاد تغییرات و تحولات کیفی، شرایطی جدید جایگزین شرایط تعادلی قدیم گردد. در این مرحله نقش کارآفرین بسیار حائز اهمیت است چرا که بوجود آمدن شرایط جدید و متفاوت از شرایط قبلی، با ابزار غیر قابل تسلطی همچون نوآوری، بستگی تام و تمام به کارآفرین دارد. اما کارآفرین چه می کند که بقیه افراد از انجام آن عاجزند؟

کارآفرین کیست؟ کارآفرینی چیست؟

در ابتدا باید خطاهای مفهومی که در خصوص معنای کارآفرین وجود دارد را روشن سازیم. برای این کار لازم است تا تفاوت های کارآفرینان را با سایر

کارآفرینی (Entrepreneurship) واژه ای است که از کاربردی شدن آن زمان زیادی نمی گذرد، اما باین وجود، حجم وسیعی از ادبیات علم مدیریت و بخشی هم از علم اقتصاد را به خود اختصاص داده است.

ژوزف شومپیتر (Joseph Schumpeter) اقتصاد دان معروف اتریشی، برای نخستین بار این واژه را در کتاب توسعه اقتصادی خود، در سال ۱۹۱۱ به کار برد. درک شومپیتر از مفهوم کارآفرینی و تجسم کارآفرین تا حدی کامل بوده که تا به حال حداقل در عرصه نظریات کلان اقتصادی و حتی مدیریتی، نظریه ای به پختگی نظریه او در زمینه کارآفرینی، شرایط اجتماعی - اقتصادی ظهور کارآفرینان و تاثیرات کارآفرینی بر رشد و توسعه اقتصادی، بوجود نیامده است. به همین جهت

اقتدار اجتماع و خصوصاً اقتضای که اشتباهاً به آنها کارآفرین گفته می شود، بیان کنیم. مفهوم کارآفرین از یکسو با مفهوم سرمایه دار گره خورده است و از سوی دیگر با مفهوم مخترع. اما با هر دوی این مفاهیم، تفاوت دارد. کارآفرین الزاماً سرمایه دار نیست و سرمایه دار هم الزاماً کارآفرین نیست. چرا که کارآفرین فرصت های اقتصادی را که دیگران به بی تفاوتی از کنار آنها رد می شوند را مشاهده کرده و با روش های گوناگون، سرمایه دار را قانع می کند که پول خود را در اختیار وی قرار دهد.

در این میان، سرمایه دار متحمل ریسکی نمی شود چرا که کارآفرین ملزم است، اصل پول وی به همراه بهره آن را باز پرداخت نماید. از سوی دیگر مفهوم کارآفرین، با مفهوم مخترع نیز متفاوت است. به این معنا که کارآفرین یک

شخصیت کاملاً اقتصادی است، توانایی بارزی در رهبری اقتصادی و تجاری کردن تولید و ارایه راهکارهای نو و بدیع را دارد. اما مخترع به صرف مخترع بودنش، هیچ یک از این توانایی ها را ندارد. با این مقدمات، معنا و مفهوم کارآفرین تا حدودی روشن می شود. حال با ارائه تعاریف متعددی که از کارآفرین شده است، به بیان نسبتاً جامعی از مفهوم کارآفرینی می پردازیم:

واژه نامه آکسفورد کارآفرین را چنین تعریف

کارآفرین فرصت های اقتصادی را که دیگران به بی تفاوتی از کنار آنها رد می شوند را مشاهده کرده و با روش های گوناگون، سرمایه دار را قانع می کند که پول خود را در اختیار وی قرار دهد.

کرده است: کارآفرین کسی است که مسئولیت اداره یک فعالیت تجاری مخاطره آمیز را بر عهده می گیرد.

ویژگی های کارآفرین:

- ۱) فعالیت در محیطی نامطمئن
  - ۲) فعالیت بدون سرمایه اولیه
- ژوزف شومپیتر کارآفرین را شخصیتی می داند

که فرصت و امکان خلق روش ها و فنون جدید، بهبود سازماندهی و یا توسعه منافع جدید را بخوبی تشخیص داده و باراضی کردن سرمایه داران و یا بانک ها و واسطه های مالی، اقدام به خلق قدرت خرید جدیدی از هیچ می کند.

همچنین در علم مدیریت، لیبتشتاین (۱۹۶۸) ویژگیهای کارآفرین را چنین بر می شمارد: یکپارچه کننده بازار، حذف کننده فاصله ها، ایجاد کننده تغییرات و مهیا کننده عوامل تولید. شاپیر (۱۹۷۵) از دیگر عالمان مدیریت نیز اینچنین به مبحث کارآفرین پرداخته است: ابتکار و خلاقیت، سازماندهی، مدیریت، مخاطره پذیری و استقلال شخصیتی.

پس بطور کلی، می توان ویژگیهای مشترک شخصیت کارآفرین را چنین برشمرد:

- ۱) ریسک پذیری (۲) کمال طلبی و موفقیت خواهی (۳) قابلیت فعالیت در فضای نامطمئن (۴) مدیریت (۵) استقلال شخصیتی (۶) خلاقیت و قوه ابتکار (۷) مسئولیت پذیری (۸) تحلیل گری و قوه درک بالای شرایط موجود (۹) آگاهی از پیرامون خویش (۱۰) دارای قدرت سازماندهی
- با این ویژگیها می توان تعریف نسبتاً جامعی از کارآفرین و کارآفرینی ارائه داد:

" کارآفرین، فردی ریسک پذیر، موفقیت طلب و خلاق است که با قدرت درک فزاینده از محیط خویش، فرصت های بیکار و استفاده نشده در محیط اقتصادی را مشاهده کرده و با توجه به توانایی های خود اقدام به بهره برداری از آن فرصت ها می کند. همچنین کارآفرینی،

فرآیندی است که مشتمل بر ابداع ترکیبات ابداعی تولید و عرضه کالای جدید، معرفی روشی نوین در تولید، دستیابی به بازارهای تازه، ایجاد یک کسب و کار فعالیت و یا سیستم سازماندهی جدید " شرایط و زمینه های بروز کارآفرینی و ظهور کارآفرینان به نظر می رسد، صرفاً بر شمردن خصوصیات شخصیت کارآفرین و احیاناً تجلیل از آنان، مشکلی را حل نمی کند، چراکه

بعلت نبود فضا و زمینه مناسب برای ظهور کارآفرینان، امکان و توان جهش اقتصادی فراوانی از دست می رود، و نمی توان صرفاً به این معنا اکتفا کرد که " کارآفرین باید در همین شرایط نامطمئن و پر از ریسک کنونی، ظهور پیدا کند " چرا که مطمئناً شرایط مقدماتی برای بروز ظهور کارآفرینی وجود دارد که اگر اینگونه نیست چرا در بسیاری از کشورها که در حدود چند دهه پیش، از لحاظ اقتصادی از کشورما، عقب مانده تر بودند و یا حداقل در سطح اقتصادی آنروز کشور ما بودند، ظهور و بروز افرادی خلاق، نوآور و به معنای خاص کلمه، کارآفرین، توانست وضعیت اقتصادی آن کشورها را متحول سازد. آیا در کشور ما افراد کمتری شرایط تبدیل شدن به کارآفرین را دارند؟ پاسخ منفی است چرا که بطور مثال، شومپیتر بیان می کند که انسانهایی با ویژگی کارآفرینان در همه جوامع وجود دارند لیکن زمینه اجتماعی ظهور و بروز آنان را باید فراهم گردد. حال این شرایط مطلوب زمینه ای برای رشد و بروز کارآفرین و کارآفرینی چیست؟ مفهومی است که در شماره آینده به تفصیل از آن سخن خواهیم گفت.

منابع و مآخذ:

- ۱) احمدپوردریانی، محمود، کارآفرینی: تعاریف، نظریات و الگوها، انتشارات پردیس
- ۲) همان، کارآفرینی: ۱۰۱ تکنیک خلاق برای حل مسئله، انتشارات امیرکبیر ۱۳۸۳
- ۳) تفضیلی، فریدون، تاریخ عقاید اقتصادی، نشرنی، ۱۳۷۵
- ۴) صمد آقایی، جلیل، خلاقیت، جوهره کارآفرینی، دانشگاه تهران ۱۳۸۳
- ۵) متوسلی، محمود، توسعه اقتصادی: سمت، ۱۳۸۲
- ۶) Harvard university press, ۱۹۵۱, *economic Development*, Cambridge (Schumpeter, the theory of